

TESTAREA NAȚIONALĂ - 2007
Proba scrisă de limba și literatura română

Varianta 88

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

Partea I (48 de puncte)

Citește cu atenție textul dat. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre cerințele de mai jos.

Un glas de bucium s-auzi deodată sunând tare din cetățuie, și vânătorii [...] se întoarseră cu larmă spre casă. [...] În fruntea lor mergeau călări, cu frâul legat de oblânc, Mihnea și feciorul său, Mircea Ciobanul; tatăl, om matur și vârtos, avea scrise pe fața sa păroasă și posomorâtă și-n ochii săi arzoi* și-ncrunțați, strășnicia caracterului său; băiatul, abia ieșit din copilărie, vădea o fire și mai sălbatică, care-i și meritase porecla de Cioban.*

Amândoi purtau cioboate de piele groasă, până la genunchi, poturi de dimie albă, un cojoc scurt, de oaie neagră, cu glugă la spate, și chimir* cu oțele; la gât aveau grumăjer* rotund de zale de fier, și-n cap o țurcă*, adusă la o parte; la brâu, satâr și jungher. [...]*

- Descalecă mai în grabă și sui-te-ncoa! strigă lui Mihnea [...], o femeie cam trupeșă, ce nu-i puteai zice nici tânără, nici frumoasă, boierul socru, biet, trage ca să-și dea suflul, și mereu cere de domnia-ta.

- Iată-mă-ndată, și Mihnea descălecăse, urcase îngusta și direapta scară de piatră, și, prin tinde întunecoase, mergea la odaia tatălui său. [...]

Când Mihnea intră în odaie, ochii unchiașului [...] clipiră ca o candelă ce moare, și buzele-i vinețite șoptiră tremurând aceste cuvinte:

- Fătul meu! fă inimă vitează! nu te lăsa! fii stâlp țeapăn casei noastre și nu-ngădui să cază biată moșie părintească pe mâna oltenilor, p-a Basarabeștilor trăsni-i-ar Domnul din senin! [...] Să n-aibi milă!

Glasul i se curmă; ca un fior i se strecură prin tot trupul și rămase încleștat! [...]

Deodată însă începură a se deosebi tropote de cai, și curând după aceea câțiva călăreți băteau tare cu paloșele în poartă. Stoica, om vechi al casei, deschise oblonul, scoase capul pe o îngustă ferestruie și întrebă:

- Cine e?

- Oameni buni! răspunseră d-afară.

- Ce cătați așa înnoptat pe la casele creștinilor?

- Suntem de la domnie, noi, boieri ai țării, și venim să ne închinăm noului Domn ales de obște, lui Mihnea Vodă.

La aceste cuvinte neașteptate, Stoica deschise poarta și boierii, descălecând, merseră până la Mihnea, îi sărutară mâna cu smerenie, iar cel mai bătrân dintre dânșii grăi într-astfel:

- Ani mulți întru noroc și fericire urăm mariei-tale! [...]

Mihnea stăpâni în sineși bucuria, mulțumi cu sânge rece boierilor și îndată porunci să i se gătească cai de plecare.

(Alexandru Odobescu, **Mihnea Vodă cel Rău** – fragment)

* *oblânc* - partea din față, puțin mai ridicată, a șeii

* *arzoi* - aprins, înfocat

* *poturi de dimie* - țesătură groasă de lână

* *chimir* - brâu lat de piele

* *grumăjer* - parte a armurii care apără gâtul

* *țurcă* - căciulă mare și mițoasă

A. Limba română

1. Menționează două consecințe ale folosirii cratimei în structura „care-î”. **4 puncte**
2. Transcrie, din primele două alineate, un cuvânt derivat și unul obținut prin conversiune. **4 puncte**
3. Stabilește câte un sinonim și un antonim pentru sensul din text al cuvântului „larmă”. **4 puncte**
4. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor subliniate:
„Un glas de bucium s-auzi deodată sunând tare”. **4 puncte**
5. Transcrie, din al doilea alineat, un numeral colectiv și un verb la modul indicativ, timpul imperfect. **4 puncte**
6. Selectează, din primul alineat, un atribut adjectival și un predicat verbal exprimat prin verb la diateza reflexivă. **4 puncte**
7. Alcătuieste o propoziție în care substantivul „om” să aibă funcția sintactică de nume predicativ în cazul genitiv. **4 puncte**
8. Transcrie, din text, prima propoziție principală. **4 puncte**
9. Realizează extensia părții de propoziție „de bucium”, din construcția „Un glas de bucium s-auzi”, în propoziția subordonată corespunzătoare ca sens, precizând-o. **4 puncte**

B. Înțelegerea textului

10. Numește personajele individuale care apar în expozițiune. **2 puncte**
11. Transcrie, din al doilea alineat, două structuri care descriu vestimentația personajelor. **2 puncte**
12. Formulează o idee principală, așa cum reiese din primul alineat al textului. **2 puncte**

13. Menționează două trăsături care să justifice faptul că primul alineat este o descriere/ un portret. **2 puncte**
 14. Explică, într-un text de 2 - 3 rânduri, motivul pentru care băiatul primise porecla „Cioban”. **4 puncte**

Partea a II-a (18 puncte)

Te numești Iulian/ Iuliana Marinescu, ai sosit la Vaslui, faci parte dintr-o formație de teatru care va participa la „Festivalul micilor actori”, faza națională, și ai trimis părinților, care locuiesc la Buzău, următoarea telegramă:

Sosit dimineață devreme. Totul bine. Vizitat orașul. Mâine primul spectacol. Iulian/ Iuliana.

Transformă telegrama într-o scrisoare de 15 - 20 de rânduri, dezvoltând informațiile din cuprinsul ei.

Atenție! – În scrisoare, trebuie:

- să utilizezi convențiile specifice acestui tip de compunere; **2 puncte**
- să ai un conținut și un stil adecvate relației tale cu destinatarul și situației imaginată; **6 puncte**
- să transformi conținutul telegrammei într-o scrisoare, dezvoltând informațiile din cuprinsul acesteia respectând convențiile acestui tip de compunere; **8 puncte**
- să respecti normele de exprimare, de ortografie și de punctuație. **2 puncte**

Atenție! Nu folosi alte nume decât cele indicate în cerință! Data redactării scrisorii este 18.06.2007.

Partea a III-a (24 de puncte)

Scrie o compunere în care să prezinți trăsături ale unui personaj din textul citat la **Partea I** (Alexandru Odobescu, *Mihnea Vodă cel Rău* – fragment). În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- stabilirea a două mijloace/ procedee de caracterizare a personajului ales;
- precizarea, în compunere, a trei trăsături (fizice și/ sau morale) ale personajului;
- ilustrarea trăsăturilor, prin raportarea la o secvență/ o situație din text;
- precizarea sumară a relației dintre personajul indicat prin cerință și alt personaj din fragment.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie. Vei primi **12 puncte** pentru conținut (câte 3 puncte pentru fiecare cerință rezolvată) și **12 puncte** pentru redactare (*coerența textului* – 2 p.; *registrlul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului compunerii* – 2 p.; *ortografia* - 3 p.; *punctuația* - 3 p.; *așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* - 2 p.).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, compunerea trebuie să aibă minimum 15 rânduri scrise.